

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

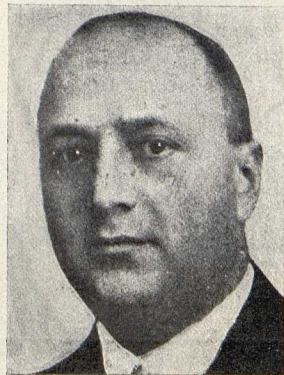
Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

Wurm. (On to byl, jenž našel na hřbitově první mrtvolu oloupenou o pohřební plátna, jak bylo výše uvedeno.) Po něm ve funkci kustosů následovali: Karel Fleischmann (1879—1899), Alois Polák (1899

Alois Polák

MUDr. Richard Frankl

až 1921), jenž byl zároveň chrámovým kantorem a učitelem náboženství a posléze Samuel Rubín.

Vedle zmíněného již př. Josefa Poláka byli jmenováni usnesením valné hromady čestnými členy ch. k. též Eduard J. Weinmann z Ústí nad Labem a jeho choť Luisa roz. Levinská (5. června 1921), Leopold Lederer (20. února 1927) a Ludvík Eisner, všichni za zvláštní zásluhy, jichž si o bratrstvo a ž. o. získali.

*

Za starodávna scházeli se dobříšští židé, jako všude jinde, k pobožnostem ve světnici některého souvěrce. V roce 1745 konaly se pobožnosti v „Schutzhausu“ Mayerovně, který stál na pozemku původně knížecím, později knížecímu kuchaři Janu Krásovi prodaném, jenž si tu zřídil živnost hostinskou. Byl to bývalý hostinec „U lva“, dnešní sokolovna. Místnost v Mayerovně vzrůstající obci časem nevyhovovala, proto rozhodnuto, že se přikročí k stavbě kostela. Knížecí hospodářský úřad určil pro stavbu kostela pozemek, ležící za městem napravo u příbramské silnici, kde se dosud říká „Na chmelnicí“, dnes již zastavěný rodinnými domky. Zástupci ž. o. Lazar Mayer, Josef Jáchym, Mojses Mayer a Abraham Salomon nebyli však s navrženým místem spokojeni, neboť si přáli mítí kostel ve městě a ne za městem. Prosili proto snažně, aby jim bylo dovoleno odkoupiti si od hostinského Krásky zahrádku, ležící za hostincem poblíž Mayerovny. Tehdejší kníže Jindřich z Mannfeldu dal k tomu svolení 14. června 1777 a koupě provedena již 18. června téhož roku. Za pozemek zapláceno hotově 90 zl. rýnských. Kníže daroval židům na stavbu kostela potřebné dříví a nečítal jim ničeho za práci tesařskou. Nová synagoga byla zděná, měla kamennou podlahu a byla kryta šindelem. Nevýhodou bylo, že, ačkoliv stála u samého náměstí, nebylo ji dobře viděti, poněvadž prostor před ní byl zastavěn. Zde se konaly pobožnosti až do r. 1807, kdy v noci z 29. na 30. červen vyhořela tak, že zůstaly jen holé zdi. Oheň vznikl na seníku, postaveném na dvoře hospody. Poněvadž nebylo po ruce hotových peněz, aby znovuzřízení kostela mohlo býti provedeno, bylo dáno za souhlasu krajského úřadu v Berouně vrchnostenským úřadem v D. dovolení, aby potřebný peníz k obnově směl býti opatřen sbírkou mezi souvěrci. Sběrací pas, vydaný v D. dne 26. července 1807, potvrzený v Berouně 27. července 1807, je uložen v archivu ž. o. Sbírkou provedli Šimon Getreu a Markus Fischer. Představeným ž. o. byl v té době Bernard Levinský. První sbírky mnoho nevy-

nesly. Teprve když s dovolením zemského gubernia bylo možno sbíratí po celé zemi, což svěřeno Jakobu Wurmovi a Jakobu Perlmannovi, sešlo se 400 zl. c. m. Z těchto peněz byla vyhořelá synagoga znovuzřízena. Kníže Rudolf poskytl dříví za 80 zl. s podmínkou, že bude zapláceno do 10 let. Vnitřek synagogy byl upraven tak, že kolem oltáře, stojícího uprostřed, sestaveny byly pulty a sedadla. Nábytek pořídil místní truhlář Jan Kopáček. V r. 1847 byla odstraněna z kostela kamenná podlaha a dány sem nové lavice, zhotovené vnukem zmíněného truhláře Kopáčka. Jsou dosud zachovány v novém kostele. V r. 1868 byl kostel vymalován a truhlář Jan Toman z D. zhotovil nové dvě lavice. Na strop zavěšen nový lustr skleněný, zhotovený ze dvou menších starých sklenářem Leopoldem Wurmem, rodákem dobříšským, na stěny dáno 8 nových svítilen a postaveny dva kandelábrů. V takovém stavu zůstal starý kostel až do r. 1904, kterýžto je pro n. o. ž. památný tím, že mohla otevřítí kostel důstojný, na místě velmi příhodném, nedaleko náměstí postavený a štíhlou věží zdaleka patrný. Dne 11. ledna r. 1903 koupila ž. o. od manželů Karla a Marie Tümmlerových dům na rohu Rosovické a Brodecké ulice. Zbouráním domu získáno místo na stavbu nového kostela a ještě zbylo místo na malou zahrádku, takže bylo možno prostranství kolem kostela ohraditi vkusnou železnou mříží na zděném spodku. Náklad na stavbu nového kostela činil 56.000 K. Plány zhotovil architekt Alois Richter v Praze, stavbu provedli místní zedníci mistři Václav Havlíček a František Kadlec. Náklad na stavbu, na tehdejší dobu velmi značný, uhrazen byl z dobrovolných příspěvků členů obce a z darů poskytnutých příznivci. Tehdejší př. ž. o. Alfred Bondy, nájemce knížecích dvorů, dal stavitelům k dispozici všechny potahy po celou dobu stavby úplně zdarma a nechal mimo to kostel na své útraty vymalovati. Emma Fischmannová k uctění památky svých rodičů, Arona a Anny Rosenfeldových, věnovala dvě barevná okna, Luisa Weinmannová roz. Levinská darovala dva kandelábrů, Klára Kellnerová dva stříbrné svícny, Rebeka Levinská bílý, hedvábný, zlatem vyšíváný prochec, Rosa Porgesová vyšívánou příkrývku na modlitební stůl, ch. k. pořídila lampu na věčné světlo. Kostel byl slavnostně vysvěcen 28. srpna 1904. Účastnili se zástupci všech místních úřadů a spolků, domácí obyvatelstvo bez rozdílu vyznání, množství hostů z celého okresu dobříšského, z okresů sousedních a z Prahy. Věčné světlo rozžehl rb. dr. Aladar Deutsch z Prahy. Slavnostní řeč pronesl rb. dr. Weiner z Král. Vinohrad. Zpěvy obstaral vr. kt. Bela Guttmann z Vídně. Závěrečnou řeč pronesl dobříšský rb. dr. Samuel Wolf Link, jenž odevzdal kostel jeho účelu. Před obřady v novém kostele byly tory ze starého kostela v slavnostním průvodu, jehož se účastnilo několik tisíc lidí, pod baldachýnem přeneseny do nového svatostánku. Stará budova kostela byla prodána manželům Keckovým, kteří zřídili z něho taneční a divadelní sál a připojili ho ke svému hostinci „U lva“, bývalému to hostinci knížecího kuchaře Krásky, k němuž později přistavěna byla sokolovna.

Kostelními starosty od roku 1859 byli: Bernard Braunstein, Josef Polák, Berthold Ronbürger, pak opět Josef Polák, dále Leopold Burg, Leopold Frankel, v přítomné době zastává tuto funkci Josef Frankel.

Rabíny o. ž. byli: Wolf Brunner (1823—1825), Joel Frankl (1825—1837), Lazar Moravec (1837 až 1839), Josef Klingenberg (1839—1854), Synek (1854—1855), Jáchym Spiro (1855), Jáchym Wurm (1855—1862), Max Lambert (1862 až 1864), Moric Dux (1864—1865), Abraham Utitz